

Roman

 DIN
 2

ilustrovan družinski tednik · izhaja v četrtek

III. leto

V Ljubljani, 16. aprila 1931

Štev. 16

 4 × 7
 ali

Ita Rina se moži

Ljubljancani so vznemirjeni. V prvi vrsti se nekaj dogaja na Ljubljani, potlej smo dobili nov tramvaj, in na posled: Ita Rina se moži.

Z Ljubljani smo na čistem. Dobila bo lep nov nasip, malo jo bodo poregulirali in še kaj. Novi tramvaj bo navzlic vsem aprilskim šalam vendarle „shodil“, samo da menda ne bo tako strašno moderen, kakor so mu hoteli podtakniti. Kaj pa je z Ito? Moži se? Da. Film se je torej končal s happy-edom. Vsi so zadovoljni, ona, on, mama in .. publika. Filma je konec. Želeli bi le še videti na platnu njo in njega in sklepni poljub, potem pa iti zadovoljno domov. Kakor po zabavni tonfilmski opereti s srečnim koncem, srečno poroko in mnogo, mnogo poljubov.

Da — toda kako bi se imeenovala ta opereta? Dve srci v $\frac{3}{4}$ taktu? O, ne! „4 × 7“ ali „Ita Rina pobegnila z doma“.

Premišljam, kako je bilo takrat. Njena mama je obupavala, hotela je kar na policijo. Potlej pa je prišel prvi, prišel je drugi, tretji film, in videli smo, da je Ida dobra, prav dobra filmska igralka. Potem pa se ni več dosti čulo. Zdaj se moži in... zapušča film.

Novinarji, radovedni kakor zmeraj, so nekoč vprašali njeno mamo, kdaj se je Ida rodila. Sedmega sedmega devetnajstosredmega ob sedmih, štiri sedmice. To je vsakako srečno znamenje, in zato se je tudi tako srečno končalo: srečni beg k filmu, srečno filmanje, srečni beg od filma in srečni beg v zakon. In

ITA RINA

v zakonu? Tu ji lahko samo želimo: sreče, mnogo sreče!

Film „4 × 7“ ali „Ita Rina se moži“ je končan.

Vem, da bi še dosti reči radi vedeli. Ali bi hotela otroke? In koliko? Ne bodite vendar tako indiskretni! Saj ni več pri filmu. Saj ne daje več in-

tervjujev. Saj ne igra več. Kaj se godi za kulisami, pa nikomur nič mar.

Filma na platnu je konec. Začenja se film življenja. Mnogo sreče v njem, Ita — ne več Ita! Mnogo sreče, Ida — Djordjevičeva!

H. K.

V Ameriki je umrl nekdanji slavni filmski komik Roscoe Arbuckle, ki je bil znan pod imenom „Fatty“, to je po naše „Debeluh“. Bil je eden najdebelejših ljudi. Njegovo življenje je bilo silno tragično. Pred desetimi leti so ga obdolžili, da je pri neki orgiji zastrupil neko mlado igralko. Čeprav mu niso nič mogli dokazati in ga je sodišče oprostilo, ni nikoli več dobil službe pri nobenem filmskem podjetju, ker so vsemogočna ameriška ženska društva proglasila bojkot vseh filmov, v katerih bi on nastopil. Vse njegovo zatiranje, da je nedolžen, ni nič zaleгло. Zadnje čase je čisto obubožal; živel je kakor berač od miloščine, ki so mu jo dajali njegovi bivši tovariši.

*

Nekateri oficirji, vitezi Legije časti, ogorčeno protestirajo v francoskih listih, da je vlada odlikovala Charlieja Chaplina s križcem Legije časti, češ da se ponižujejo heroji, ki so na bojiščih krvaveli za domovino in zato dobili enako odlikovanje kakor „klovn“, ki je s svojimi burkami zaslužil milijone. Prav, odgovarja neki angleški list, toda zakaj niso isti oficirji protestirali takrat, ko je minister pripeljal ta red na prsa materi, ki je rodila 19 otrok? In igralki Sari Bernhardovi, ki je res da bila Francozinja? In dr. Voronovu, ki je stareem vcepil mladostne opičje žleze? In raznim damskim krojačem in tolikim drugim, ki tudi niso prelivali krvi za domovino? Ali so res komedijanti, igralci in klovn izmeček, ki nima prostora v človeški družbi? Francoski oficirji bi imeli načelno prav, če bi bil red Legije časti ustanovljen samo za hrabrost. Pa ni.

*

Na vsem svetu je danes okoli 24 milijonov radioamaterjev z lastnimi aparati — nekaj malega manj kakor avtomobilov. Malone polovica jih je v Ameriki: 10½ milijona.

*

Na Angleškem imajo že več stoletij stare zakone, ki zapovedujejo popolno praznovanje nedelj. Če bi se striktno hoteli ravnati po teh zakonih, se ob nedeljah ne bi smele vršiti ne predstave v gledališčih in kinih, ne boksarske in nogometne tekme. Notranje ministrstvo pripravlja zdaj zastran nedelj nov, modernjši zakon. Proti temu pa je vstal v deželi hud odpor; starokopitneži hočejo na vsak način praznovati nedeljo s popolnim brezdeljem in so vložili na parlament peticijo, ki jo je do zdaj podpisalo 1.285.000 ljudi. Če bi ta imena napisali drugo pod drugim, bi dobili 13 km dolg papirnat trak.

Varijeté

Napisal Aleksander Castell

Saita je imela dvanajst let, ko jo je Senar odkril. V slabih treh mesecih jo je popolnoma izučil. Nastopila sta najprej z velikim uspehom v Ameriki, kjer sta potovala dve leti. Ko se je zgodila v Parizu katastrofa, v začetku evropske turneje, ni bilo Saiti niti štirinajst let.

Senar je bil v Franciji, Italiji in Egiptu že več let na glasu izredno sposobnega hipnotizerja. Posebno moč pa je imel v prenašanju misli. Z razprostrtimi rokami, ki so kakor tipalke plavale pred njim, se je rinil skozi vrste gledalcev, zdaj pa zdaj obstal, se dotaknil tega ali onega, časih, kadar se je zveza volje med njim in njegovim vodjem zrahljala, zaypil z visokim, malce hripavim glasom: „Mislite! Mislite!“ in potem švignil dalje, ko ga je kakor tajinstvena sila spet prepojil tok iz možganov spremljevalca.

Senar je bil po rodu Armenec, bil je majhne postave in rjavega nagubanega obraza. Njegove sive zrenice so se čudovito skladale s črnimi lasmi. Saito je slučajno našel v Alžirju. Bila je slaboten arabski otrok in od cestnega prahu so se se ji vnele oči — bolezen, ki jo tamošnji zdravniki tako zdravijo, da malčkom spraskajo notranjo stran vek, da udari kri čez oči. Ker se taki otroci tujcem smilijo, navadno prosjačijo.

Tako je Senar našel Saito na cesti z dvema krvavečima ranama na obrazu. Podzavesitno je začutil, da ima nad njo veliko moč. Čeprav ga je komaj videla in je njegovo navzočnost skozi kalno prosojnost krvi le slutila, je pod vplivom njegove volje umaknila prosočno roko in se ponižno in plaho priklonila.

Zgrozil se je kakor pred neznanom skrivnostjo.

Do tistega dne je občutil samo voljo drugih; ljudi, ki

jih je hipnotiziral, je vodil z besedo, toda še nikdar ni srečal medija, ki bi se pokoril vplivu njegove volje. Saita je bila bolj razvita, kakor bi sodil po njenih letih, bila je gibka kakor mlada mačka. Že po prvih poskusih, da jo vzgoji za skupne nastope, je Senar opazil, da čudovito raste njegov vpliv nanjo. Kmalu se je domislil, da bi porabil tudi njene izredne telesne sposobnosti. Po dveh mesecih je v hipnotičnem stanju lahko splezala na pet metrov visoko bambusovo palico in stala na njej tako mirno kakor mesečnik na strešnem žlebu. Skakala je skozi obroč med noži, si zabadala dolge ostre igle v roke, ne da bi se bila kaj ranila — skratka, posnemala je čarovnije indijskih in kitajskih fakirjev in visela na Senarjevi volji kakor na niti. Njegov vpliv ji je legel na možgane kakor okrutna sila.

Pri vsem tem je Senar videl v njej samo sredstvo za svoje namene, drugače je bil do nje popolnoma ravnodušen. Vedel je, da postavlja pri vsaki predstavi njeno življenje na kocko. Saj je po njegovi volji stala na drogu in lezla med noži, kjer bi se ranila do smrti, če bi sredi dejanja popustil s svojo močjo. Pri prvih poskusih se je bal, da je ne ubije, potem pa je bil čisto hladnokrven, miren in samega sebe gotov. Potoval je z njo kakor s čudno dražirano živaljo.

Tudi sočutja ni imel do nje.

*

Nenadoma pa se je vse to izpremenilo. Saita se je razvila in kot orientalka je bila s štirinajstimi leti malone zreła ženska. Prvič je to opazil, ko sta pristala v Evropi in šla v Cherbourgu čez ladijski mostiček. Takrat je videl, da ima Saita boke, da se je njeno mršavo fantovsko telo razvilo.

da so se njena koničasta pleča zaoblila. Začudil se je in skoraj mu je zastal dih.

V vlaku je potem skoraj plaho sedel zraven nje in jo gledal, kako je s svojimi dolgimi rjavimi prsti lupila oranžo. Opazoval je njena bohotna usta s skoraj preozkimi ustnicami, in nenadoma je začutil, kako mu je postalo skoraj nerodno. Spet so zdrknile njegove oči čez nežni oval njenega obraza in se zagledale v kavnorjavi ton njene polti, da je nehote široko odprla svoje lesketajoče se črne oči in se vprašuje zagledala vanj.

Tedaj je raztegnil obraz v nekam grenak nasmeh in rekel:

„Ali veste, da ste lepi?“

Saita se je nasmehnila, da so se ji zasvetili zobje. Pokion ji je ugajal.

Spet se je zagledal vanjo s pol priprtimi očmi. Saita se je zamislila in okoli ust ji je zaigral zadovoljen usmev. Nemara je takrat dognala, kako bi lahko dobila vpliv nanj, morda je mislila na to, da bi postala njegova ljubica. Vedela je, da je Senar logat. Imela ga je za premetenega in skopega. Vsekako je bila v bogastvu njegova moč. Koli kokrat je že videla, da je izdajal denarje za ženske! Zakaj ne bi tudi ona tega izrabila?

Proti večeru sta prišla v Pariz. Prva predstava je bila napovedana za drugi dan, zjutraj pa bi bila skušnja. Senar je bil v New Yorku sklenil pogodbo z velikim pariškim varijetejem, kjer bi nastopil s Saito v eni zadnjih in najbolj napetih točk.

Saita je bila vsa srečna, ko jo je Senar že kar prvi večer vzela s seboj v eleganten restorán. Deklico je odlikovala tista vesela otroška koketerija, ki je lastna barvastim plemenom. Tudi je vedela, da mora s svojim deklinškim in vendar že zrelim telesom zbuditi pozornost. Imela je preprosto obleko iz zelene svile ter si je kakor imajo orijen-

talske plesalke navado, ogrnila okoli bokov vijoličast šal. Svilen ruto enake barve pa si je kakor turban ovila okoli glave.

Ljudje so gledali za njo. Senar je bil zraven njene mladosti čudno starikav. Tega se je tudi zavedal. Radovednost ljudi ga je bolela. Čutil je, da jo ljubi. Čutil pa je tudi, da je star.

Saita je pokazala tisti večer vso radost svojega temperamenta. Godba ciganov, elegantno razkošje restorana jo je opajalo. V očeh ji je igralo kakor migljajoč ogenj. Senar je bil čemerén, razdražen. Ona tega ni opazila. To ga je še bolj grizlo. Če se je nasmehala gospodom in govorila s tujimi ljudmi, ki so sedeli za sosednimi mizami in se opajali na njenih orientalskih čarjih, je v vsem tem videl samo koketnost in pohoto.

Gospodje so jo prihajali prositi za ples in ona je pristala. Cigani so začeli svirati neko špansko melodijo. Saita je stopila na rdečo preprogo. Njene roke in noge so dajale ritem. Toda ples je prihajal iz kolkov. Najprej se je rahlo zibala. Obraz se je zdel še speč in miren, kakor da je še vsa kri v žilah. Cigan je pogljal tempo. Cimbale so divje zapele, kakor bi se oglasilo hripavo vreščanje ptic. Toda Saitin obraz je oživel. Oči so ji zagorele in začela je sveti ples Arabcev: trebušni ples. Kakor vzmet, ki jo napneš in spustiš, je planilo njeno telo.

VSAK DAN 1 VPRAŠANJE

Odgovori na 250. strani

1. Katera knjiga je najdražja?
2. Katera knjiga ima največjo naklado?
3. Katera knjiga je najbolj razširjena?
4. Katera knjižnica je največja na svetu?
5. Katera knjiga je najtežja?
6. Katera knjiga je najboljše znanje?
7. Katera knjiga je največja?

usta so se ji spačila v zmeden smehlaj sle, zrenice so se ji bolešno razširile in njena duša je zagorela v strašnem in vročem snu, ki je planil v njeno telo, da se je zviló v divje in peneče se besnenje in se je zgrudila na preprogo.

Cvetlice so jo pokrile, rdeči in beli naglji, iz katerih je začudeno in zmedeno gledala kakor rjava boginja. Potlej so prišli mladi gospodje z velikimi šopki žoltih rož in jih položili Saiti v naročje. Zakopala je vanje svoj obraz in se smehljala, vedro, polna pričakovanja in kakor brez zavesti.

Senar je bil bled ko zid. Ta večer je bilo zanj, kakor bi bil na natezalnici.

Ko sta se potem vračala v hotel, se ni mogel več premagati. Sklonil se je k njej, ki je bila zatopljena v nemirno sanjarenje in je sedela v drugem kotu voza, in ji rekel srdito in trpeče:

„Kakor pocesnica ste se obnašali.“

Začudeno je pogledala k njemu, kakor da jo je zmotil v njenih sanjah, in ni nič odgovorila.

*

Ponoči ni spala. Vročično razburjenje jo je bilo prevzelo. Čisto novo življenje se je odprlo pred njo. V velikih šopkih rož je našla posetnice s hlastno napisanimi besedami. Gospodje so jo prosili za roko. Mladi, lepi možje so hrepeneli po njej. To ji je dobro delo. Senar se ji je mahoma zazdel star in grd in hkrati ovira njeni sreči. On jo je odkril, da, napravil jo je slavno. Njena slika je izšla v revijah, njeno ime so tiskali v listih. A zato še ni bila srečna. Dar medijstva ji je dala priroda, toda njeno srce se tega ni veselilo. In njeno srce je zdaj oživeló in je zakoprnelo po tem, da bi nekoga ljubila. Toda Senar to ni bil.

Se nadaljuje

„TRADER HORN“

(KLIC PRAGOZDA)

Dnevnik W. S. VanDyka,

voditelja MGMove filmske ekspedicije po Osrednji Afriki

V skladišču so zložili našo osebno prtljago pod začetnicami naših imen, na vrhu pa so napisali z velikimi črkami, da je pušiti prepovedano. Neki uradnik je odprl mojo prtljago, jo površno pregledal in mi dovolil, da grem v hotel.

Zdaj je ura pet in sedim pri čaju. Bosonog črnopolit dečko ravno odnaša posodo z mize. Na verandi pleza martinček po cementnem zidu. Onkraj ceste igra gramofon melodijo „Ti si krema v moji kavi“ in spodaj na ulici blizu hotela se pomika izprevod: dva domačina se poročata. Tom, tom, tolčejo po bobnu domala nagi ljudje in udarjajo takt in pojo. Moderna civilizacija in primitivnost si podajata roko na asfaltirani cesti v Mombasi.

Za menoj, na severu, je civilizacija... Tu pa je še tako kakor pred tisoč leti. Človek lahko petnajst ljudi v štirih dneh prepelje iz Hollywooda v New York, v nadaljnjih sedmih dneh iz New Yorka do Pariza, od ondod v eni noči v Genovo, iz Genove pa v nadaljnjih sedemnajstih dneh v Mombaso. Toda od tod v notranjost Afrike gre potovanje počasi, jako počasi.

Na zapadu so griči. Ozka svilnato se lesketajoča linija se vije med njimi. To je edina železniška proga, ki pelje v Nairobi, 556 milj globoko v notranjost dežele. Do tega mesta torej lahko pošlješ svojo prtljago, če pa hočeš dalje... Bože, zakaj neki imaš zdrave roke in čvrst hrbet?

Moja naloga je spraviti devetdeset ton prtljage in množico hollywoodskih umetnikov in tehnikov, ki so jim tropični kraji neznani, v srce afriške puščave, voditi jih po krajih, kjer jih čakajo divje zveri in

poldivji črnici, kjer preži nanje tisoč nevarnosti, kjer mora človek naglo ko blisk zgrabiti za orožje in je bistra in hladna glava pogosto edina rešitev...

Morda sem nocoj prečnogled. Morda me je prijelo ono karakteristično tropsko razpoloženje, ki ga poznam še iz izvrstnih gledaliških dram „Dež“ in „Pismo“. Morda pride čez nekaj let kateri belec v te kraje in me dobi tam popolnoma ravnodušnega za vso zapadno kulturo, v raztrgani platneni obleki, pijanega do nezavesti. Morda...

„Bil sem nekoč filmski režiser.“ mu porečem tedaj.

„Poskrbel bom, da kaj napravim zate, dečko!“ mi morda sočutno odgovori in mi stisne roko.

Popolnoma se je stemnilo. Mrtvaška tišina leži nad mestom. Skozi okno vidim soj cigaret. Znan glas čujem, ki pravi:

„Mar mi je Afrika — vrnite mi Hollywood! Vse bi dal, da sem nocoj tam!“

Jutri odpotujemo v Nairobi.

Nairobi (Kenija), 4. maja.

Dva dni smo tu in dobro smo si uredili. Naš laboratorij je postavljen in prtljaga je tudi že domala vsa prispela. Drugi teden se že lahko odpravimo na poslednjo etapo našega potovanja: po železnici v notranjost dežele.

Sleherna milja, ki smo jo napravili od Mombase, je bila napornejša in hujša od vseh dvanaest tisoč milj skupaj, ki smo jih že imeli za seboj. Mali in junaški, z drvimi kurjeni vlak nam je dal na tri sto milj dolgi vožnji do Nairobija, ki stoji tisoč pet sto metrov visoko, temeljito okusiti, česa vsega se smemo nadejati od Afrike.

Osemnajst ur je trajala ta vožnja, zato pa človek tudi nekaj vidi na njej. Na desni strani so rezervacije z zebami, antilopami, žirafami in drugimi afriškimi živalmi in zvermi. Na levi strani hite mimo nas vasi domačinov, in potem divji kraji, podobni džungli in stepam. Človek se baš pripra-

EDWINA BOOTH KOT NINA V „TRADERHORN“

vi, da bi nameril daljnogled na katero posebno gracijozno antilopo — takrat pa se gotovo kdo oglasi, naj stopim pogledat na drugo stran, kjer se vidi pravi divjak s kopjem in ščitom.

V Nairobija smo zamenjali svoje bele platnene obleke z volnenimi. Mislili smo, da pridemo v tropične kraje, toda ko smo stopili iz vlaka, smo izprevideli, da smo bili v strašni zmoti. Zrak je bil tako hladen, da si videl svojo sapo.

Neverjetno, kaj napravi že takale neznatna železnica iz nepomembnega mesteca. Če ne bi bilo nje, bi bil Nairobi brez dvoma zapuščeno in ne-civilizirano gnezdo. Tako pa je danes najpomembnejše mesto v Keniji, domovini civiliziranega in kulturnega evropskega prebivalstva v Afriki.

Mesto je tako, da bi glavo zastavil, da dobi v nekaj letih tramvaj, morda pa tudi eno ali dve kavarni z jazz-bando. Takrat so ravno gradili nov petnadstropni hotel in nekaj jako elegantnih hiš. In vendar se ljudje v predmestju pritožujejo, da čujejo ponoči rjovenje levov...

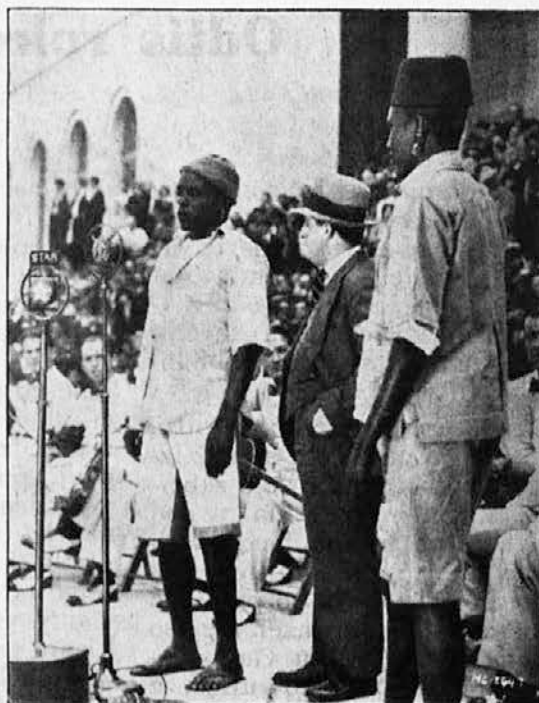
Še eno veliko nepričakovano ima mesto: namreč to, da po-

kriva vso okolico rdeč prah. V suhem letnem času so lasje, kadar se prebudiš, kakor bi jih bil rdeče pobarval, voda, v kateri si se umil, pa je kakor rdečilo. Morda bo boljše, ko bodo ulice potlakovali.

Toda vrnimo se nazaj k „Trader-Hornu“, čigar sedanjost mi mora biti važnejša od bodočnosti Nairobija.

Sklenil sem pustiti svojo „družino“ v hotelu, med tem pa bi šel z operaterji in tehniki za teden dni v okolico izbirat kraj za taborjenje.

Če bo vreme ugodno — hud dež bi docela onemogočil moj načrt — se odpravim jutri s svojo predstražo na pot. Ustaviti sem se nameraval najprej v Kampali, majhni naselbini na zapadu Viktorijinega jezera, kamor prideš v treh dneh, in sicer nekaj z železnico, nekaj z avtom, nekaj pa peš. Od onod bi prodrli dalje na zapad, kjer so doma, kakor so mi povedali, kroko-

ČRNCA MUTIA IN RIANO GOVORITA V MIKROFON

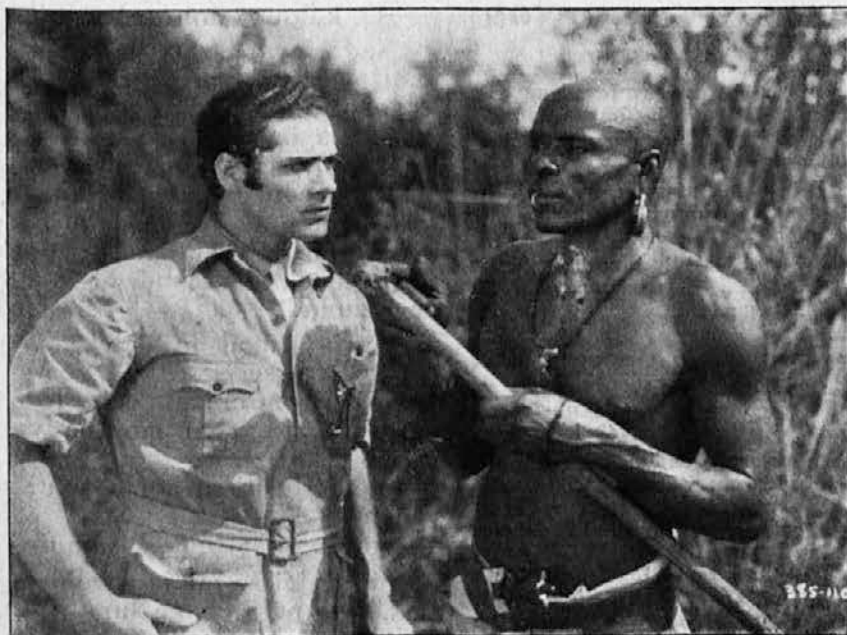
dili, krvoločna divja plemena in še mnogo drugih lepih reči, ki razvesele srce filmskega režiserja.

Kampala (Uganda), 8. maja.

Minili so komaj štirje dnevi, kar sem slekel svojo krasno zlikano obleko in bleščeče zvoščene čevlje, toda preteklo bi gotovo še nekaj tednov, preden se bom spet lahko malo poveselel v baru hotela New-Stanley v Nairobiju... Danes moram odkrito priznati, da je moja zunanost dokaj nesrečna. Na obrazu imam že tri dni staro brado, kar mi ni baš v okras. Šestega maja smo zapustili Nairobi in se potegnili z vlakom do Jinje. Poslednje, kar sem videl, so bile brezhibno zlikane hlače Harryja Careya... Čakaj, dragi Harry — prav kmalu bo drugače!

Sedem nas je v naši mali predstraži: Clyde DeVinna, šef-operater, operaterja Bob Roberts in Akeley, šef-elektrik Louis McAfee in dva bela lovca R. C. Bowring in major Dickinson.

Se nadaljuje

ČRNEC MUTIA RAZLAGA DUNCANU RENALDU, KI PAZLJIVO POSLUŠA

Odtis roke

Napisal Maurice Level

(G. „Roman“ št. 15)

Mladi mož, ki je še zmerom bral, se je začel smejati. Vendar mu tega nisem zameril, saj imajo ljudje že od nekdanj navado, da se radi rogajo zdravnikom in izvedencem. Naredil sem, kakor da tega ne bi bil videl, in sem povzel:

„Oči se utegnejo zmotiti, k e m i j a pa ne. In madež izvira od krvi, res je zelo zabrisan krvni madež, da je od krvi, je pa gotovo. Tudi se ta odtis ni ujema z nobenim odtiskom ljudi, ki so prišli po zločinu v hišo. In razen tega so našli pri stranišču vlažno in zelo umazano žepno rutico, iz katere si lahko, tudi če nimate prida domišljije, predstavljate košček te drame: po izvršenem zločinu si je zločinec obrisal okrvavljeno desnico. Potlej pa se je, preden je šel, najbrž hotel prepričati, ali je njegova žrtev res mrtva; stopil je k umorjenki in pritisnil roko na njeno srce, in ker ni več zaznal utripov, je tiho, kakor je bil prišel, spet tudi izginil. Samo da je pri vsem tem pozabil, da se kri strašno prime kože, in da je tako nevede ostavil na žrtvi jasen, nedvoumen in neutajljiv pečat svojega dejanja.“

Vsi prepadeni so trije potniki poslušali moje pripovedovanje.

„To je strašno,“ je rekla mlada žena.

Njen mož pa je menil:

„Res, jako zanimivo.“

In stari gospod je zamrmral:

„E, dokler se taki odtiski ne dado natanko zmeriti, pomeni ta metoda zelo platonično zadoščenje, in da sem jaz morilec, bi čisto mirno spal.“

„Nocoj morda še, jutri pa, mislim, ne več. Zakaj jutri bodo vsi listi objavili posnetek moje fotografije, in jutri bo vsa Francija, dva dni

nato pa vsa Evropa poznala to roko. In ta roka bo izdala morileca, razen če bo sklenil nositi vse življenje, vsako uro rokavice, ali pa, če si ne bo — kot junak svoje vrste — sam odsekal roke. Zakaj ta roka ima, gospod, razen svojih značilnih črt, po katerih bi jo celo malo izurjen izvedenec na prvi pogled spoznal izmed vseh drugih rok, še drugo znamenje, ki ga nihče ne more prezreti: b r a z g o t i n o, ki sega od skrajnega konca prstanca pa do kraja tiste črte, ki jo vedeževalke imenujejo življensko črto. Brazgotina je široka in je ni moči prezreti. Tako bi morilec, če bi bil slučajno — to le tako rečem! — med nami, takoj spoznali, če bi iz neprevidnosti slekel rokavice. Zakaj po tem popisu bi ga morali vi, milostljiva, in vidva, gospoda, in prav tako, kakopak, tudi jaz na vsak način izpregledati in ga na prvi postaji predati orožništvu.“

„O,“ je zajeceljala mlada žena.

VSAK DAS 1 ODGOVOR

Na vprašanja na 247. strani

1. Gutenbergovo sveto pismo, ki je izšlo leta 1455 in ima samo 42 vrst. Pred nekaj leti so ga prodali za 16 milijonov dinarjev.

2. Kitajski almanah: vsako leto ga izide 6 milijonov izvodov.

3. Sveto pismo: 500 milijonov izvodov v 650 jezikih in narečjih.

4. Knjižnica Britskega muzeja v Londonu, ki ima več ko 4 milijone zvezkov.

5. „Zgodovina Itake“, ki jo je izdal neki avstrijski nadvojvoda v začetku tega stoletja pod naslovom „Parga“. Knjiga tehta 48 kil.

6. „Ču-Šu-Či-Čeng“, kitajski besednjak, ki ima 5020 zvezkov po 170 strani. Natisnili so ga v začetku 17. stoletja na zapoved kitajskega cesarja.

7. Neki anatomski atlant iz leta 1825, ki ga hranijo v knjižnici dunajske državne obrtne šole. Visok je 190 cm, širok pa 90.

(Podatki po Fr. W. Pollinu)

Oba moža sta mehanično pogledala po svojih rokavicah.

„Tak bo ta fotografija zanesljivo objavljena v listih?“ je iznova začel mladi mož.

„In jo bomo ob našem prihodu že videli v časopisih?“ je vprašal stari gospod.

„Da.“

Moje pripovedovanje je mlado ženo zelo razburilo, zakaj rekla je z nekam obotavljajočim se glasom:

„Rada bi videla to fotografijo.“

„Nič lagljega kakor to,“ sem odgovoril, „en posnetek imam ravno pri sebi: evo ga!“

Segla je po sliki. Njen mož se je sklonil čez njena rame in stari gospod je vprašal: „Saj dovolite?“ Sédel je k njej. Vsi trije so se sklonili nad sliko. Obraze jim je spasila tako napeta pozornost, da sem mislil, da vidijo roko živo pred seboj. Toda svetiljka je le medlo brlela in moral sem jim pojasniti podrobnosti:

„Vidite tole belo črto, ali ni različna?... In potem...“

„Ali se vam ne zdi, da je tu strašno vroče?“ je zdajci vprašal mladi mož, „saj dovolite, da odprem okno, kaj ne?“

Spustil je okno in stari gospod si je otrl čelo in rekel:

„O, kako to dobro de.“

Nadaljeval sem svoje pojasnjevanje. Prav takrat je lokomotiva prodirljivo dolgo zapiskala in nastal je strašen ropot. Povzdignil sem glas:

„V predor vozimo! Nadaljeval bom svoje razlaganje, kadar bomo spet zunaj, saj zdaj človek še lastne besede ne razume!“

Stari gospod je sédel nazaj na svoj sedež. Mlada žena je še zmerom upirala oči v fotografijo. In njen mož je v drugo rekel:

„Še zadušili se bomo v tej vročini.“

Stopil je še bliže k oknu.

In zdajci se mi je zazdelo, da čujem neki čuden šum, nekaj kakor krik na pomoč ali hropenje. Sopotniki so ga tak-

LISTNICA ODPRAVNIŠTVA

Zaradi praznikov sta se zadnji dve številki „Romana“ zakasnila. Cenj. naročnike in bralce prosimo, naj nam to zamudo oprostite.

isto morali čuti, ker so privzdignili glavo. Potem pa je vse utihnilo in drveli smo še celo minuto sredi grmenja in ropota skozi temo. Nato pa je ropot ponehal, zrak je postal svežejši, dim, ki je bil vdrl v kupé, se je razkadal: spet smo bili na odprti progi, pod milim nebom. Toda ko sem hotel povzeti svoje pripovedovanje, sem opazil, da je bil mladi mož, ki je še zmerom slonel v kotu kupeja in molel roko skozi okno, mrljiško bled in kakor brez zavesti. Njegov pogled je blodno preletel nas vse, posebno njegovo ženo, nato pa je omahnil nazaj. Vprašal sem ga:

„Ali vam ni dobro, gospod?...“

Komaj sem ga utegnil presteči. Pal je kakor mrtev naprej, in takrat sem videl...

„O Bog!“ je zavpil stari gospod, „ali ne vidite? Moral se je zadeti v kak drog v predoru, da mu je zmečkalo roko.“

Mlada žena je bila bleda ko zid. Vstala je. Toda že sem ranjencu razparal rokav in mu z žepno rutico obvezal laket. Mladi mož je odprl oči, pogled mu je zletel od rame vzdolž lehti in se potem ljubeče ustavil na obrazu njegove negibne mlade žene. Ona je spet sedla in je pohabljenca brez besede stisnila na svoja prsa.

Zdajci mi je prišel na um vzklik starega gospoda: „da mu je zmečkalo roko...“

Zagledal sem se v fotografijo, ki je bila padla na tla. Ranjenec je sledil mojemu pogledu in se sprejo zazrl vame. In spomnil sem se svojih lastnih besed: „če si ne bi sam odsekal roke“. Sumnja, gotovost sta bili hkrati vstali v meni, toda nisem imel moči, morda tudi ne volje, da bi kaj rekel. In brez besed smo počakali dneva.

Ker je bilo v Vallorbu še čisto tema, so ranjenca šele v Lausannu odnesli iz vagona. Nikdar več nisem čul o njem. Ne vem, ali je ostal pri življenju... Vem samo to, da morilca iz Pergoleške ulice niso nikoli dobili...

Profesor

Napisal K. Miethke

Profesor Modrijan sedi za pisalno mizo.

Iz njegovega polnilnega peresa misli kar tekó.

Profesor Modrijan pripravlja monumentalno delo „Ostrost zavesti duhovnega človeka v vsakdanjem življenju na podlagi Freudove teorije o podzavesti“.

Ta razprava bo pretresla svet.

Ta razprava zavzema profesorjeve misli noč in dan.

Tedaj pozvoni.

Profesor Modrijan godrnjaje vstane in odpre vrata.

Zunaj stoji neki možak v višnjevem jopiču:

„Plinarna me je poslala; rad bi pregledal vód v salonu.“

„Idite z menoj,“ reče profesor Modrijan in vede moža v salon.

„Boste že kar sami opravili,“ pokima možaku in se vrne k svojemu delu o „Ostrosti zavesti duhovnega človeka v vsakdanjem življenju“.

Več ur sedi profesor za mizo in se veseli, kako mu misli vijoličasto in gladko teko izpod polnilnega peresa.

Pod večer se vrne njegova žena, ki je bila pri prijateljici na obisku, in plane brez sapa v sobo:

„Peter!“

„Kolikokrat sem ti že rekel, draga Karolina, da prej potrkaj, preden stopiš v mojo sobo!“ reče profesor nejevoljno in naguba čelo.

„Peter!“

Gospa profesorjeva zastoka:

„Kdo je pa ves salon oplenil?“

„Kaj praviš?“

„Kaj pravim? Ves salon je oropan! Preproge, dragoceno mahagonijevo pohištvo — vse, vse! Koga pa si spustil v sobo?“

„Nikogar — pač, nekoga od plinarne. Rekel je, da mora pregledati plinovod v salonu.“

Ihté se gospa profesorjeva zgrudi na stol:

„Ti tepec! Saj v vsej hiši nimamo plinske napeljave!“

Z odprtimi usti se zagleda profesor Modrijan v svojo malone onesvestilo ženo. Nato zmigne z glavo nad toliko materijalnostjo; in potem sede spet za mizo in izpod polnilnega peresa mu začno teči višnjevi domisleki — misli, ki bodo nekoč napolnile knjigo:

„Ostrost zavesti duhovnega človeka v vsakdanjem življenju...“

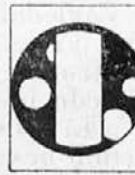
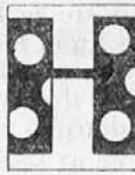

KUŽA

ki si je
zaželel
zlate

RIBICE

Usodna brzjavka

Peter je trgovski potnik. Nekega dne, ko je baš na potovanju, dobi od svoje tašče tole brzjavko: trojčki dva fantka ena punčka stop jutri več.

Peter se je onesvestil.

Umiti zobotrebci

Škotska gospodinja pride v kuhinjo, kjer služkinja ravno končuje pomivanje posode.

„Čujte, Mary, kaj pa zobotrebci — ali ste jih že pomili?“

„Da, milostljiva, evo jih, so že suhi.“

„Kako pa to, da jih je samo pet? Ali vam jih nisem dala sedem?“

„Da, milostljiva. Pa ste potem rekli, da pridejo drevi gostje, zato sem z dvema zakurila ogenj.“

Plah ženin

Neža je strašno nezadovoljna s svojim oboževalcem — ko je pa tako boječ in plah! V zadregi se obrne na uredništvo „ženske svetovalke“ s takimle pismom:

„Spoštovana gospa urednica!

Tri leta hodim že s sedanjim mojim zaročencem in Vašemu blagorodju sporočim, da mi on še zmerom Vi reče, moj ženin je namreč strašno boječ in se nič ne upa. Prosim lepo, odgovorite v Vašem cenjenem listu pod „Srečna nevesta“, ali se spodobi, da nevesta, ki nase kaj da, ženinu reče, naj ji reče Ti, in bi samo to pripomnila, da imam od njega dveletno punčko.

Vas hvaležno pozdravlja
Neža Z.

Seštel je

„Koliko pa so vaši otroci stari, milostljiva?“ vpraša raztreseni profesor matematike mlado damo.

„Mirko jih je deset, Ančka bo drugi mesec sedem, Borut jih je pet, Evica pa štiri.“

Profesor se za trenutek zamisli:

„Deset in sedem in pet in štiri je šest in dvajset. Tega pa nikoli ne bi bil mislil, da ste že šest in dvajset let poročeni, milostljiva!“

Drži!

„Ali je res, gospod doktor, da majhni ljudje delj žive kakor veliki?“

„Res.“

„Ali poznate take primere?“

„Da, Golijat je prej umrl kakor David.“

To je tisto!

Študent prizna profesorju, kako ga je strah izpita:

„Gospod profesor, moja glava je kakor velika puščava!“

„Nu,“ ga dobrodušno potolaži profesor. „Kakšna zelenica bo pa menda vendarle kje?“

„O, da — samo če jo bodo kamele našle!“

Konjsko

Izak pelje svojega prijatelja Arona, ki ga je prišel z dežele obiskat, v restavracijo. Tam ga dobro napoji in pogosti. Ko sedita pri črni kavi, meni Izak z zlobnim nasmeškom:

„Nu, kako ti je tehnilo?“

„Hvala, dobro!“

„Če je tako, ti pa lahko nekaj izdam. Vse, kar si jedel, je bilo konjsko!“

„Fej,“ se zgrozi Aron. „Kompot tudi?“

Nepremočljivo

V nabito poln tramvaj stopi mlada žena z dojenčkom v naročju. Izprevodnik pristopi, žena išče v torbici denar, ga takoj ne dobi, ker ji je otrok v napatje, se ozre okoli sebe, se prerine nekaj korakov naprej in položi dojenčka nekemu gospodu v naročje. Gospod pa se razsrdi — kako ne!

„Kaj si vendar dovolite?“ vzroji nad ženo. „Zakaj ga položite ravno meni na kolena?“

„Ker imate,“ odgovori žena čisto mirno. „gumijast plašč!“

Grožnja, ki zaleže

„Baraba! Lopov! Čak, boš že še videl, kaj sem jaz! Še hišo ti zažgem!“

„Jaz bom pa gasil, če bo pri tebi gorelo! Preklet kajžar zavarovani!“

Glavno je, da piše!

Učiteljica: „Zakaj te pa včeraj ni bilo v šolo, Urška?“

Urška (z žarečim obrazom): „Ker smo pri nas bratca kupili!“

Učiteljica (začudeno): „Saj tvoj ata je vendar že tri leta v Ameriki!“

Urška (ponosno): „Pa še zmerom piše!“

Zagovoril se je

Šef: „Ali ste gospodu povedali, da sem odpotoval v Ameriko?“

Knjigovodja: „Da, gospod šef, rekel sem mu, da ste že snoči odšli. Potem pa je vprašal, kdaj se vrnete.“

„In ste rekli?“

„Do drevi prav gotovo še ne.“

Genijalen oglas

„Na srečke, ki jih je prodala tvrdka Podkev & Co., ni še nihče nič zadel. Doslej smo prodali 20.000 srečk. Ker pride na 25.000 srečk 5.000 dobitkov, priporočamo, da si jih še danes nabavite, ker morajo vse zadeti.“

Iz otroških ust

Učitelj: „Ze spet si krivo seštel, Mirko — ali ti doma nihče ne pomaga pri računanju?“

Mirko: „O, da, moj tata!“

Učitelj: „Kaj pa je tvoj tata?“

Mirko: „Natakar!“

*

Mama sedi v sobi in šiva. Tedaj plane v sobo mali Francek.

„Mamica,“ vzklikne, „mamica!“

„Kaj pa je, srček?“

„Mamica, jaz pa nekaj vem!“

„In tvoja mamica tega ne sme vedeti?“

„O, seveda sme: v kuhinji sedi neznan gospod in poljublja kuharico!“

Prestrašena vstane mama in šivanje ji pade na tla.

„Nič ni res, mamica,“ se tedaj zasmee Francek. „Prvi april! Ta gospod je namreč samo naš papa!“

*

Jožkova sestra ima ošpice in leži. Jožko pa mora zavistno gledati, kako nosijo v njeno sobo najboljše in najslastnejše jedi.

„Mamica,“ se obrne k materi. „kadar bo Nežika končala z ošpicami, ali bi jih potem lahko jaz dobil?“

*

Učitelj: „Kdo je ‚hinavec‘, Zapoltnik?“

Učenec: „Kdor pride z veselim obrazom v šolo.“

SRCE V OKOVIH

Roman

Napisal Mirko Brodnik

Drugi del

IZKUŠNJAVKA

Ta roman je začel izhajati v 9. številki letošnjega letnika „Romana“. Današnje nadaljevanje je osmo. Novi naročniki lahko dobe še vseh prejšnjih sedem nadaljevanj.

Peto poglavje

JANEZ

Vrnimo se nazaj v čas, ko je izbruhnila vojna. Pojdimo iz daljnih krajev nazaj v domovino, v majhno mesto, kakršna so pri nas. In ustavimo se v lepi hiši sredi trga, kjer je gospodoval Janezov oče Miha Dekleva.

Pri Deklevovih je bilo vse tiho. Vojna, ki je pred nekaj dnevi izbruhnila, je vse poparila. Še stari Dekleva se je je bal, čeprav je vedel, da ne pride več na vrsto. Bal se je zaradi sina, ki je sicer šele sedemnajsto leto dopolnil, a bi ga vendar utegnili poklicati k vojakom, če ne bi bilo kaj kmalu vojne konec.

Sin Janez je takrat hodil v šesto gimnazijo. Bil je eden najboljših učencev in zastran učnih uspehov ni očeta prav nič skrbelo. Bal se je nečesa drugega. Njegov Janez je bil „mlad petelin“ — tako mu je rekel, ko je bil zadnjič na počitnicah. Prav nič se ni znal brzdati. Skoraj med samimi nemškimi sošolci je bil, ki so ga vse prej ko prijazno gledali. In razen tega ni nič pazil, kaj govori. Kakor nešteto drugih mladih fantov so tudi njega navdušili dogodki na Balkanu, zmage združenih čet balkanskih držav in osveta na Kosovem polju. In v tem mladeniškem navdušenju je zinil marsikaj, kar ne bi bilo ravno prijetno zanj; če bi bil kdo nesel oblasti na nos.

Janeza ni bilo doma. Že zgodaj zjutraj se je z vlakom odpeljal na obisk k prijatelju, ki je stanoval nekaj postaj dalje. Doma je rekel, da se vrne zvečer.

Popoldne je bilo in solnce je že lezlo k zatonu. Dekleva je sedel na vrtu in čital dnevnik, ki so že pisali prva poročila s fronte, njegova žena, prijazna ženica, ki bi ji človek prisodil štirideset let, pa jih je imela vsaj petdeset, nekaj manj kakor njen mož, pa se je sukala v kuhinji. Zdajci pa so se odprla vrata in vstopila sta dva orožnika. Janezovi materi je zastal dih. Kaj iščeta pri njih? Saj so pošteni ljudje, ki z njimi niso imeli še nikdar oprav. Vsa v skrbeh ju je odvedla v izbo in poklicala moža.

Ko se je z njim vrnila, sta ji orožnika povedala, da morata napraviti preiskavo, ker je prišla ovadba, da skriva mladi Dekleva prepovedane knjige in druge reči, ki so Avstriji nevarne. Takrat je starega Deklevo obšel strah. Vedel je, kaj pomeni, če dobe pri sinu res kaj takega. Na skrivaj je sicer upal, da ne bo ničesar, a vendar se je bal.

Orožnika nista našla ničesar, vendar sta rekla, da mora priti Janez v dveh dneh v Ljubljano na sodišče, da bo pričal. Če ne pride —

Potem sta šla. Ko se je Janez vrnil domov, mu je oče povedal, kaj sta orožnika naročila.

Drugo jutro na vse zgodaj se je mladi Dekleva odpeljal. Zvečer se ni vrnil. Ko je šel oče drugi dan v Ljubljano in ves v skrbeh vprašal po njem, so mu povedali, da so ga zaprli, ker sumijo, da je bil v zvezi s prevratnimi elementi.

In niti obiska v ječi mu niso dovolili.

Dekleva je bil obupan, in nesrečna mati tudi. Starec je bil vsak drugi dan v Ljubljani, da bi dosegel izpustitev sina, toda vse je bilo zaman. Ko je čez kakih štirinajst dni spet prišel na sodišče, so mu povedali, da Janeza ni več v Ljubljani. Z več drugimi so ga odpeljali v Gradec ali pa še dalje.

In potem je minilo mesec dni. O Janezu ni bilo vesti, kakor bi bil izginil. Prišla je velika obravnava. Časopisi so prinesli obvestila in v njih je Dekleva bral, da je sin dobil štirinajst mesecev zapora, čeprav mu niso ničesar dokazali. Starca je zbolelo srce in vendar mu je bilo laglje pri srcu. Zdaj je vsaj vedel, da je sin živ...

Minili so štirje meseci. Velike izgube Avstrijcev so zahtevale novih vojakov. Izpraznili so nekaj zaporov. Med onimi, ki jih je usoda poslala na bojno polje, je bil tudi Janez, čeprav je imel komaj sedemnajst let. Poslali so ga v Galicijo. Spet je starega Deklevo zaskrbelo.

Ker je bilo to kazeno, Janeza niso vzeli v vojaško šolo. Kot navaden vojak je moral takoj za fronto. Z njim je šla tudi označba p. v. — politično sumljiv — ki ga je spremljala povsod, kamor je prišel, in mu povzročila precej težkih ur. Oficirji in podoficirji so ga preganjali in delali z njim, kar se jim je hotelo.

V zaledje, kjer je bil Janez, se je takrat vrnil Branko, ki je bil pred nekaj dnevi v nevarni bitki izgubil precej vojakov in med njimi tudi svojega slugo. Eden njegovih prijateljev mu je povedal, ka-

ko hudo gre Janezu, in mlademu častniku se je fant zasmilil. Vzel ga je za svojega slugo, in tako je mladi dijak ostal pri njem vse dotlej, ko se začnjen naša povest. V teh treh letih in pol se je zelo izpremenil. Neprestani napori so ga utrdili, da bi bil celo lastni oče težko spoznal v njem slabotnega dijačka, ki je pred leti hodil v šole.

Šesto poglavje

PISMO, KI GA NI...

Ko je mladi kozaški častnik šel, Branko kar ni mogel zbrati misli. Dogodki zadnjih ur, kar se je zavedel, so se mu podili po glavi in bolj ko je o njih razmišljal, manj jih je razumel. Čudežna rešitev pred neizbežno smrtjo, stotnikovo obnašanje proti Janezu, prihod mladega kozaškega častnika — z nekim neumljivim strahom je mislil na vse to. Nemo je strmел pred se in upiral svoj pogled v rob postelje, kamor se je naslanjal Janez in mu nekaj vneto pripovedoval. Branko je videl, kako se gibljejo njegove ustnice, čul je besede, ki jih je počasi izgovarjal, toda njihov pomena ni razumel. Kakor v neki dremavici je bil in niti besede ni mogel izpregovoriti. Nekaj je grizlo v njem, sililo na dan, pa ni moglo priti in se ni mogel spomniti, kaj.

Pred očmi so se mu vrstile slike kakor na platnu, slike iz njegovega življenja, slike iz trenutkov, ki jih je preživel, a vendar se mu je zdelo, da niso njegove. Tako tuje, tako spačene so bile v tem mračnem gradu, da se jih je skoraj bal. Videl je pred seboj očetovo podobo in zdelo se mu je, da je za petdeset let starejši, videl je svoj dom, in zazdelo se mu je, da so nenadoma posivele stene, ki so bile prej bele ko sneg. Spomnil se je boja, in v njem je oživel podoba poslednjih trenutkov, preden se je onesvestil. Kako sta se z Janezom upirala sovražniku ramo ob

rami. In potem, kako je nenadoma prišel strel in udarec s sabljo. Videl se je, kako je omahnil na tla in so se mu ustnice skrivile v bolesten, obupen krik. Ta slika je obstala pred njim in zastrmel se je vanjo. Nenadoma pa se je kakor ostra puščica zadržalo vanj vprašanje: „Koga sem takrat klical?“ In potem je vstala pred njegovimi očmi ožarjena glava in zagledal je oči, ki so nemo, proseče strmele vanj, kakor bi nekaj upale in pričakovale, pa se boje, da se ne zgodi...

Tedaj se je šele popolnoma zavedel. Naglo, sunkoma se je dvignil iz blazin in iz ust so mu kakor bolesten krik privrele besede:

„Zora... moja Zora... to si ti...“

Potem pa je omahnil nazaj na blazine in tiho zajeceljal:

„Kaj bo zdaj s teboj...“

Kakor bi čakal odgovora, je uprl oči v daljavo, a odgovora ni bilo...

Janez je še vedno slonel ob postelji. Gledal je mladega poročnika in smilil se mu je. Nekaj mu je zatezalo grlo. Stopil je bliže k poročniku. Sklonil se je k njemu in mu popravil blazino:

„Gospod poročnik, ne vznemirjajte se! Hudo ste še bolni in škodovati bi vam utegnilo. Saj bo vse dobro.“

Branko je odkimal.

„Janez, ti ne veš, kako je z menoj. Ko bi vedel...“

„ROMAN“ STANE

1 mesec 8 Din, četrt leta 20 Din, pol leta 40 Din, vse leto 80 Din.
Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393.

Za inozemstvo, na leto:

v Angliji 9 šilingov, Avstriji 14 šilingov, Belgiji 14 belg, na Češkoslovaškem 70 kron, v Egiptu pol funta, Franciji 50 frankov, Holandiji 5 goldinarjev, Italiji 40 lir, Nemčiji 9 mark, Severni Ameriki 2 dolarja. — Za ostalo inozemstvo, na leto 120 Din v valuti dotične države, pol leta pa 60 Din. — Denar (veljavni jugoslovanski ali tuji bankovci ali ček) pošljite v lastnem interesu v priporočenem ali pa običnem pismu.

Posamezne številke:

V Jugoslaviji po 2 Din. Dobe se v trafikah, knjigarnah in kolodvorskih prodajalnah. Kjer „Romana“ nima, zahtevajte, naj ga naroče. — V Italiji posamezna številka po 80 stotink. Dopis: „Roman“, Ljubljana, Breg štev. 10. Rokopisov ne vračamo. Oglasi po tarifi.

Premolknil je. Janez pa je sočutno rekel:

„Vem, gospod poročnik. Ko ste viseli med življenjem in smrtjo, sem zvedel. V vročici ste govorili in vse sem čul...“

„Vse si čul? In vendar me tolažiš?“

„Nikar ne obupajte. Ko ozdravite, pobegneva. Vrnete se domov in vse bo dobro.“

Poročniku je bolesten nasmeh skrivil ustnice.

„Da bi le res bilo... Čuj, Janez.“ je povzel nato, „vem, da jo bom še videl. Tisti trenutek, ko je smrt iztezala svojo roko po meni in si ti nad menoj obupoval, mi je nekaj tako reklo. Samo da vem, kdaj... Neka slutnja mi pravi, da bom dolgo ločen od nje...“

Spet je premolknil. Potem pa je tiho rekel:

„Daj mi obleko.“

„Kaj mislite vstati?“ se je prestrašil Janez. „Ne, ne smete še, saj ste se komaj prebudili iz nezavesti.“

„Ne boj se,“ ga je poročnik pomiril. „Predobro vem, da bi bilo to nespametno. Le nekaj bi rad vzel iz žepa.“

Janez mu je dal suknjič. Branko je segel počasi v notranji žep, tedaj pa mu je roka mahoma zastala in na obrazu se mu je pokazal strah.

„Kaj je, gospod poročnik?“

Branko ni odgovoril. Z mrzlično kretnjo je jel brskati še po zunanjih žepih. In potem mu je roka omahnila.

„Slika... Moj Bog, kje je?“

Janez, ki ni razumel, ga je samo začudeno pogledal. Ko pa je videl njegov prestrašeni obraz in drhteče ustnice, se je zbal.

„Pomirite se! Kaj vam je, gospod poročnik?“

Branko pa ga ni čul. Nekaj, sam ni vedel, ali je strah ali čudna slutnja neznanega, mu je trgalo dušo.

„Moj Bog, kje je njena slika?“ je neprestano ponavljal.

„Njena slika? Kakšna slika? Gospod poročnik, povejte mi, katero sliko mislite!“

Prijel ga je za ramo in ga stresel.

„Ne razburjajte se, gospod poročnik! Zaupajte mi, kaj vas teži, morda vam lahko pomorem. Samo nikar se tako ne vznemirjajte. Slabi ste še. Utegnilo bi vam škodovati.“

Branko ga je mrtvo pogledal. Bolestno so se utrgale iz njegovih ust besede, ki jih je Janez komaj razumel.

„Njena slika... izginila je...“

„Saj ni mogoče,“ ga je hotel prepričati. „Ves čas, od kar so naju zajeli, sem pri vas. Nihče je ni mogel vzeti. Razzen...“

Premolknil je. Dve misli sta se zasvetili v njem. Morda je bil Kregar? Takrat, ko je bil sam pri njem... ali pa tajinstvena graščakinja? Toda to misel je takoj zavrnil. V dušo se mu je zagrizlo prepričanje, ki je postajalo čedalje bolj gotovo in odločno: to je mogel biti samo stotnik! Povedal je svojo sumnjo Branku.

„Da, on je bil!“ je pritrdil poročnik s slabotnim glasom. „Samo on! Sovraži me, ker ve, da ljubim njo, ki si je tudi on želi. In tudi pismo mi je on vzel — ne verjamem, da bi ga bil že prej izgubil.“

Bolestno je zaječal in si zakril obraz z dlanjo.

„On je bil... on...“ je ponavljal. „On mi je vzel edino tolažbo, ki me je spremljala v tej samotni, daleč od doma in nje...“

Bolest ga je premagala. Zagrizel se je v dlan, da ga je zbolelo. Potem pa je potegnil roko z obraza. Njegove oči so se zasrepele v daljo in roka se je stisnila v pest. Vzpel se je na komolce in zakrhtal:

„To mi poplača... Tako mi Boga!“

Potem se je iz njegovih ust izvil krik, ki je pretresel sobo. Janez se je zgrozil. Videl je, kako je Branko prebledel in se zgrabil za čelo. Skočil je k njemu, toda mladi poročnik je brez zavesti omahnil na blazino.

Sedmo poglavje

NADJA

Janez se je prvi trenutek tako prestrašil, da ni vedel, kaj na stori. Pokleknil je k Brankovi postelji in mu pogledal v obraz, ki je bil bled kakor obraz mrliča. Težak, svinčen obroč ga je stisnil okoli senc. Iz Brankovih prs je prihajalo zamolklo hropenje, ki je Janezu razbijalo po ušesih.

Tedaj pa se mu je nenadoma zazdelo, da se je nekaj v sobi zganilo. Z občutkom preganjane divjačine se je naglo obrnil in zagledal neznanko, ki je bila pravkar stopila izza zastora in se ozrla po sobi. Na obrazu ji je bral, da jo nekaj vznemirja. Ko se je prepričala, da ni nikogar drugega v sobi, je prihitela k postelji.

„Kaj se je zgodilo? Kaj pomeni ta krik?“

Janez ji ni odgovoril. Ko jo je bil zagledal, mu je poglalo kri v obraz, da je zaridel kakor petnajstletno dekle. Nekaj, česar ni poznal, mu je zategnilo grlo, da ni mogel izpregovoriti besedice. Z roko je pokazal na posteljo.

„Pojdite k vratom in stražite!“ mu je velela.

Brez ugovora se ji je pokoril in počasnih korakov odšel. Bil je tako zmešan, da je čisto pozabil na besede mladega kozaka, ki je rekel, da nihče ne pride v sobo.

Naslonil se je ob podboj in pogledal po hodniku. Gledal je, gledal, toda neprestano je nekaj obračalo njegove oči k neznanki, ki je še zmeraj stala ob postelji. Potem se je nenadoma sklonila in položila Branku roko na čelo. Janez je prav dobro videl, da je nepretrgoma počival njen pogled na bledem Brankovem obrazu.

„Skočite v kuhinjo! Princsite malo kisa!“

Zdajci se je obrnila.

„Pa brži!“

Kakor bi mu bilo šlo za življenje, je stekel po stopnicah. V kuhinji je dobil staro

kuharico, ki se ga je pošteno prestrašila. Ne da bi se bil zmenil zanjo, je odprl vrata v shrambo in poiskal pravo steklenico. Potem je odhitel nazaj.

Ko je odprl vrata v sobo, kjer je ležal bolnik, je za trenutek obstal na pragu. Mislil je, da ga varajo oči: dekle je klečala ob postelji, glavo pa je bila naslonila na Brankova prsa.

Ko ga je opazila, je naglo skočila pokonci in obraz ji je zalila škrlatna rdečica. Nekam zmedeno se je obrnila k njemu.

„Ne bo hudega. Srce bije mirno. Bala sem se, da ne bo prepozno.“

Brez besed ji je ponudil steklenico. Vzela jo je. Kanila je nekaj kapljic na robec in ga podržala bolniku pod nos.

Janez je opazil, kako je njena roka drhtela. V obraz ji ni mogel videti, ker so ga zakrivali njeni gosti črni lasje, ki so se ji vsuli s tilnika. In slutil je, kaj to drhtenje pomeni.

Takrat, v tistem trenutku se je zavedel, da občuti do nje nekaj več kakor golo ravednost. Takrat se je zavedel, da jo ljubi, ponižen hlapec visoko gospo, in groza ga je obšla. Kako se mu je moglo to zgoditi, njemu, ki je komaj vedel, kaj je ženska, njemu, ki so ga še otroka poslali iz šolskih klopi v boj in so ga leta napravila neobčutljivega za vse? V tistem trenutku groze se je zbal, da ne bo naslednji trenutek zdrknul pred njo na kolena in ji poljubil čevelj, kakor se hlapcu spodobi. Kolena so mu že klecala in morda bi bil to storil, da se ni takrat obrnila k njemu in mu rekla trdo:

„Nazaj na stražo!“

Te besede so ga zadele kakor bič. S pobešeno glavo se je vrnil k vratom. Njegov pogled je blodil po hodniku, toda misli so mu bile drugod. Če bi bil takrat kdo prišel, bi ga bil pustil mimo.

In potem je spet pogledal v sobo. Še zmeraj je stala pri Branku, in v njenih očeh je bil ogenj, ki ga dotlej ni poznal. Ogenj, ki bi ga bil videl tudi v temi, tudi z zaprtimi očmi. In takrat ga je obšlo drugo spoznanje.

Pomislil je, kako je bilo še pred kratkim, še pred nekaj urami. Takrat je bil miren, nič ga ne bi bilo moglo zmotiti in premagati. Zdaj pa se je nenadoma, nepričakovano vse v njem izpreverglo.

Divje mu je utripalo srce, kakor udarja kladivo ob kamen. Bal se je, da mu ne razžene prs, in pritisnil je nanje roko, da jih pomiri.

Da, to drugo spoznanje, še strašnejše od prvega. Spoznanje, da neznanka ljubi Branka. Tista slutnja, ki ga je obšla prvič, ko ju je videl skupaj, ki je zdaj postala gotovost. In njemu niti pogleda ni privoščila! Nehote se mu je vrnila misel na prizor, ko jo je odkril v njenem podzemeljskem skrivališču. Takrat je klečala pred njim. Da, takrat je bil še močan, zdaj pa je bil slabič: zdaj je o n hotel poklekniti pred njo! Zazdelo se mu je, da se bori z valovi, ki se hočejo zgrniti nad njim. In mimo plava čoln, in ona je v njem. Samo roko bi mu morala podati, in rešen bi bil. Ona pa se zanj ne meni. Gle-da, strmi na breg, kjer je on, Branko, ki je niti ne vidi. In potem se mu je zazdelo, da tone, tone, in še na pomoč ne more poklicati. In ona sedi v čolnu in ga ne vidi...

In potem se je nenadoma razklenil svinčeni obroč, ki mu je stiskal glavo, kakor bi mu jo hotel zdrobiti. Svobodneje je zadihal. Sam izprva ni vedel, odkod prihaja olajšanje.

Potem ga je ona poklicala. Ona! Kaj je vedel o njej? Malo, tako malo. Saj bi bil lahko na prste preštel ure, kar jo je prvič videl, in vendar se mu je zazdelo, da jo pozna že dolgo, strašno dolgo, da je kakor daljni mejnik nečesa,

kar je že pozabil, kar je ležato daleč za njim, z visokim plotom ograjeno, in je bil spomin na vse to meglen in nejasen.

Pomislil je na vse, kar se je zgodilo zadnje dni, in za trenutek ga je obšla misel, prepričanje, da se ne bi mogel ničesar več spomniti. In vedel je, če bi zdaj stopila k njemu in ga vprašala, kako je bil Branko ranjen, ji tega ne bi mogel povedati. In če bi mu rekla, naj ji pove, kje so rane, bi molčal. In vendar ga je previjal vsak dan, vsak dan je gledal velike krvave zareze, ki jih je začrtala sablja, in zateklo rano, ki jo je pustil strel.

Še zmeraj je v njem zvenel njen klic, toda bil je mirnejši, prijaznejši kakor prej.

Vrnil se je k postelji in tedaj ga je mahoma prevzela gotovost, zakaj ga je minila mōra, ki ga je prej tlačila, zakaj se je razklenil obroč, ki mu je prej stiskal sence!

En sam pogled v njen obraz je bil dovolj. V njenih očeh ni bilo več tistega pogleda, ki ga je takrat prevzel. To je bila tista moč, ta plamen je bil tista blazna misel, da bi pokleknil pred njo...

Zdaj je bil miren, in niti zadržtel ni, ko se je njena roka dotaknila njegove. In še smehljal se je, zakaj videl je, da je Branko boljši in da se bliža trenutek, ko odpre oči. In kaj bo takrat? Kaj bo rekel, ko zagleda neznanko? Res jo je že videl, toda takrat se je komaj zavedel, da je živ, pol nezavesten je še bil, in ni si mogel vtisniti njene podobe v spomin. Zdaj pa...

Kaj bo zdaj?

Tudi zanj se je bal.

Ti dnevi večnega trpljenja, te ure in noči brez spanja, ko je trepetal ob vsakem njegovem gibu, so mu ga približale.

Spomnil se je, kakor bežna misel, ki mu je bila prej tuja, je vstal pred njim trenutek, ko je stal pri vratih in trepetal pred njenim pogledom. Takrat je nekaj kakor zavist, kakor sovraštvo do po-

ročnika vstalo v njem. Samo za trenutek, ne, še toliko ne. Zdaj tega ni več občutil. Občutil je samo še strah zase in zanj, strah, da se še vrnejo taki trenutki, ko bo kakor oster meč stala med njima ženska, zagonetna neznanka.

In potem jo je spet čul:

„Hvala Bogu, prebuja se!“

Tako lep je bil njen glas, tako nežen. Ni ga še čul takega. Takrat, ko jo je našel v skrivališču, je bil v njenem glasu strah in trpljenje, ki še takrat ni prešlo, ko je zvedela, da se ji ni treba bati. To drhtenje ga je izpremenilo, pokvarilo. Tudi takrat, ko je prišla k poročnikovi postelji, je bil v njenem glasu strah. Zdaj pa je bila sama sreča, upanje...

Janezu se je zdelo, da čuje pesem, ki prihaja k njemu od nekod daleč in ga opaja, da je tudi on pijan sreče in upanja.

In vendar ta glas ni veljal njemu...

„Gospodična,“ je rekel tiho. „Kmalu bo vse dobro...“

„Nadja mi recite,“ je odvrnila. „Zmeraj so mi rekli tako, in zdelo se mi bo, da smo tuji, če bi mi boste rekli drugače. Nadja mi recite, saj smo tovariši v usodi, v nesreči... Laglje nam bo potem...“

„Nadja, kmalu bo vse dobro,“ je ponovil. Sam ni vedel, kako so mu te besede prišle z ustnic, kako so mu prišle na jezik, da jih je rekel s takim glasom. Njemu, ki je skoraj štiri leta poslušal kletve vojakov in se jih še sam navadil, da so mu postale bolj potrebne kakor kruh.

„Kaj naj storim?“ je vprašala v skrbeh. „Ali naj tu ostanem? Ali naj se vrnem dol v svoje pusto skrivališče?“

Ustnice so ji drhtele. Njen glas je bil spet izpremenjen, nekaj kakor strast, želja po nečem lepem je bila v njej. Janez jo je presenečeno pogledal.

„Bojim se vas,“ je šepnil in v njegovem glasu je bilo nekaj, kakor strah pred sa-

Doma, v družini

Starostne razlike v zakonu

Prejšnji rodovi vedo le malo povedati o tem, da bi bili stari možje vzeli mlada dekleta za žene, danes pa je malone že nekaj vsakdanjega, da se poročita dva, ki sta v letih časih za cel rod narazen. Sicer je res, da zakonov, v katerih bi bila žena za dvajset let ali celo več starejša od moža, še ni veliko, zato pa kar mrgoli obratnih primerov.

Človek bi rekel, da utegne biti tu po sredi preračunljivost. Gotovo, toda mnogo je tudi zakonov, kjer se o njej ne da govoriti. Ženska, ki hoče vzeti starega moža, ga mora že izredno ljubiti, da se njeemu na ljubo odreče slastem mladosti, materinstvu in tovariškemu skupnemu življenju. Zakaj iz zakonske družice bo morala kaj kmalu postati njegova strežnica...

Pa ni samo to, kar govori zoper take zakonske zveze. V mladosti vidi človek življenje čisto drugače kakor v zrelih letih. Takrat imaš popolnoma druge interese, druge radosti, hoče se ti družbe tvojih let, na izlete bi hotela, smejala se in pela, gojila sport in plesala — a ne moreš, ker tvoj starikavi mož ne more s teboj. In če greš potem svoja pota, denimo, da z moževim privoljenjem — ali naj bo to potem harmoničen zakon? Če pa ne dovoli? Ali se res sme mlada žena meni nič tebi nič vdati zabavam in radostim, če ve, da sedi doma njen mož, žalosten in sam in čaka nanjo?

Vsaka deklica, vsak mlad mož naj se desetkrat premisli, preden se odloči za tak zakon. Potem ne bo toliko tragedij, kakor se današnji dogajajo.

mim seboj in pred njo, neznancko.

In potem je dodal čisto tiho, da ga je komaj čula:

„Povejte, ali ste angel ali hudič...“

Nemo, začudeno ga je ošinila s pogledom.

„... ali oboje?“ je končal in se vrnil k vratom.

Naslonil se je na podboj. In potem je dejal, kakor bi se bil vdal v usodo:

„Napravite, kakor hočete.“
„Ostanem!“

Se hujše je seveda obratno, če vzame žena zrelih let mladega moža. Tu ni treba niti dvajset let razlike, časih zadošča že deset let. Nič nerazumljivega ni, da moža dvajsetih let zamami štiridesetletna žena, da jo vzljubi in obožuje: pred seboj vidi razcevelo rožo v polnem cvetu — ne pomisli pa, kako drugače bo že čez deset let. Da bo on takrat šele stopal v poletje življenja, med tem ko bo ona že sredi jeseni. Taka žena si ne sme prikrivati, da si bo le težko ohranila možovo zvestobo — zakaj nekoč pride zanj trenutek, ko ga mora zamamiti čar mladosti, baš zato, ker se je v mladih letih ogrel za zrelo žensko. In tedaj je spet tragedija tu.

Nekateri trde, da je najbolje, če je med zakoncema osem do deset let starostne razlike, češ da je mož, ki je deset let starejši od žene, v svojem čuvstvosvanju, življenskem izkustvu in življenski modrosti ženskemu značaju najbližji. Pa tudi to vselej ne drži. Časih je tudi zakon med zakoncema istih let prav srečen — posebno tedaj, kadar žena že od vsega početka ni bila preveč

samostojna. Če se pa mož ženinih let ne čuti duhovno višjega od žene, je stvar že kočljiva, ker dobi takrat žena kaj rada nadoblast v zakonu. Močan, energičen značaj pa bo znal ohraniti svoje mesto v zakonu in se mu zato ne bo treba bati žene njegovih let.

Seveda so kakor pri vsakem pravilu tudi tu izjeme. Toda malo jih je in zato ni priporočati, da bi se kdo lahkomišelnost po njih ravnal.

Sama si napraviš parfum

iz šmarnice ali jasmina, vrtnice ali akacij takole: steklenico napolniš do vrha z očiščenimi odtrganimi cvetli, nato pa naličeš vanjo dve tretjini čistega špirta ali francoskega žganja, povrh pa eno tretjino glicerina. Steklenico potem dobro zapreš, jo postaviš tri tedne na sonce in potem preliješ v majhne stekleničice.

žemljevi cmoki

Potrebščine: pol kg ostru moke, 1 jajce, 3 žemlje, mast, sol, voda in pol zavojčka dr. Oetkerjevega pecilnega praška.

Priprava: dobro premešaj moko, jajce, sol in vodo, razreži žemlje na kocke, jih sprži v masti in napravi končno iz tega s pecilnim praškom testo. Ko so pripravljene iz njega cmoki, jih kuhaj približno pol ure v slani vodi.

Porabni nasveti

Če imaš mozoljčke, si od časa do časa oteri kožo z vato, ki si jo prej pomočila v bencin. Jemlji redno tople kopeli in se umivaj z žveplovim milom. Pazi, da hodiš redno na veliko potrebo!

Lesk zlikanega perila postane lepši, če dodaš skrobu nekaj mila. To napraviš najbolje tako, da raztopiš v vodi nekaj jedrnatega mila, dokler ne postane voda mlečnata, in šele nato zmešaš s skrobom.

Umetno svilo prav lahko ločiš od prirodne: košček svile zmoliš. Prirodni svili to ne škoduje, umetna svila pa se tam, kjer je zmočena, hitro raztrga.

Pri pokvarjenem želodecu, plinih v črevesu, slabem okusu v ustih, čelnem glavobolu, mrzlici, zapeki, bljuvanju ali driski, učinkuje že kozarec naravne „Franc Josefove“ grenčice sigurno, naglo in prijetno. Znameniti zdravniki za želodec izpričujejo, da se izkaže uporaba „Franc Josefove“ vode kot prava blagodat za po jedi in pijači preobložena prebavila. „Franc Josefova“ grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

MILO SVILA

popolnom: belo, čisto za:
svilo, volno in fine tkanine;
izborna v toaletne svrhe in
shampooing.

Ureja Boris Rihteršič

Ali smejo filmski igralci lagati?

Kdo bi si mislil! Filmska publika je nedavno odkrila, da ji je resnica ljubša kakor laž.

No, naj že bô kakorkoli, t. j. naj že kdo verjame ali ne, vendar je tako. Vse je nenadoma navdušeno nad resnico.

Dobro še vemo, da so bili časi, ko je moral filmski junak zatajiti pred časnikarji vse, kar ni bilo dovolj romantično, in kar ne bi delovalo na publiko. Na ta način so nastale gorostasne laži iz življenja zvezdnikov, tako da na koncu fisti zvezdniki sami niso vedeli, kaj je res in kaj ne.

Bilo je n. pr. takole:

Pred osmimi leti je bil angažiran mlad židovski plemič pri neki veliki filmski družbi, da bo igral vloge mladih ljubimcev. Prav nič ni bil podoben židu, narobe — bil je čisto španski tip. Časnikarji so se takoj natepli okrog njega in začel je pripovedovati najneverjetnejše reči iz svojega življenja. Tako jim

je pravil, da je bil njegov stari oče kraljev namestnik in da ima v Španiji velik dvor, kjer se zbirajo španski plemiči. V resnici pa njegovo življenje ni bilo niti najmanj romantično. Malo pred svojim prihodom v filmski raj je bil v New-Yorku srečen, če je lahko prespal noč v Central-Parku in zjutraj dobil po nekaj urah čakanja pred ljudsko kuhinjo kozarec toplega mleka. Po zimi je kidal sneg, itd.

Sicer pa vemo, da so šefi reklame raznih filmskih družb želeli spraviti s takimi izmišljotinami zvezdnike nenadoma v središče javnega zanimanja. V zadnjem času pa se je pokazalo, da imajo ljudje vendarle rajši resnico. Mlad filmski igralec je bil tako pogumen, da je časnikarjem povedal zgodbo svojega življenja, ki je bila prav žalostna in bedna. Njegov šef reklame je bil ogorčen, toda občinstvo mu je navdušeno ploskalo. Od takrat so začeli delati z biografijami čisto drugače. Občinstvo ima svoje zvezdnike dosti rajši, kolikor bolj so podobni drugim ljudem.

Tako počasi prihaja filmska reklama do prepričanja, da ni vredno izmišljati si življenjepisov. Tako je zdaj lahko zvedeti vse podrobnosti iz življenja filmskih igralcev. Čeprav Ramon Novarro ni nikdar tajil, da mu je časih zelo težko šlo, da ni bil samo natak, ampak tudi pomivalec sodov, je to šele v zadnjem času prišlo v časopise. Dolgo so pri-

Elitni Kino Matica

Telefon 2124

„Sin belih gora“.

planinski film čudovite lepote. V glavnih vlogah Louis Trenker in Renate Müller.

„Pri treh mladenkah“.

filmska opereta po Schubertu. V glavnih vlogah operni pevec Karl Jöken in Gretl Theimer.

krivali, da je bila Norma Shearer časih srečna, če je mogla kot model v veliki trgovini zaslužiti pol dolarja na uro. Joana Crawfordova pa ni smela povedati, da je bila prodajalka v neki trgovini in da se je v tej službi prav dobro počutila. Karjera Johna Gilberta bi bila pred nekaj leti prav gotovo zapечатena, če bi ljudje zvedeli, da je nekdanj divjal in spuščal zastor v zakotni „Smiri“. Iz te „Smiri“ je bil celo odpuščen, ker je nekoč spustil zastor dve minuti prezgodaj.

Tako je Reginald Denny, ki igra zdaj glavno vlogo v filmu „Madam Satan“, pred dvema letoma pripovedoval, da je bil dober prijatelj nekoga maharadža — čeprav je v resnici le stal pred njim kot turist brez — denarja... Cecil de Mille, ki je ta film režiral, je bil srečen, če je kot raznašalec listov pretekel trikrat pot z ene ceste na drugo in ni za-

Dvoboj med Greto Garbo in Marleno Dietrich

Dve igralki se danes borita na filmskem nebu. Katera bo zmagala? Greta Garbo ali Marlene Dietrich?

O obeh se danes piše več kakor o vsem drugem kar je pri filmu in drugje. Šefi reklame MGMA in Paramounta kar tekmujejo, kdo bo popisal več papirja in napolnil več časopisnih strani. Stotine intervjujev si izmislijo, tisoče drobnih notic, samo da se o obeh zvezdah čita, da ostanejo občinstvu v živem spominu.

Greto obdajajo s tajinstveno samoto in čednostjo. Marleno s škandali. In Gretini šefi reklame so bolj pametni. Samotnost in čednost — recimo — vleče in še obrabljena ni, škandali pa so tako nekaj navadnega. Vsi so jih že imeli. Pomislimo samo na Claro Bow!

In občinstvo seveda jasno čita vse to in verjame. Verjame sleherno besedo, verjame, da se Marlena in Greta borita za tron najboljših igralk. Vse verjame.

Prav za prav je to čudna reč. Ogromna filmska publika je čudna. Primerja dve igralki, ki sta po značaju tako različni. Ali ste videli „Ano Karenino“, „Ženo brez sramu“, „Pod jarmom strasti“? Ali ste potem videli „Sinjega angela“? Kje je tista sličnost v igri, v značaju, v vsem, ki naj bi bila vzrok tega dvoboja? Pravijo namreč, da dve igralki istega tipa ne moreta hkrati vladati sveta. Kje je ta enakost v tipu?

In tudi če primerjamo „Ano Christie“ in „Sinjega angela“, kjer igrata obe igralki vlogi ženske, ki jo lahko vsakdo dobi, kje je kaj sličnosti med obema? Marlene Dietrich je zapeljivka, ki upropasti človeka. Greta Garbo žena, ki upropasti sebe, če ne more drugemu in sebi prinesiti sreče.

Dve igralki sta, dve veliki igralki, toda njuni poti sta različni in se ne bosta nikdar srečali. Zato je tudi nes pametno govoriti o dvoboju med njima in o zmagi ene ali druge. V umetnosti je le napredek ali padec. Zmage ni.

FILMSKA ZVEZDA JOAN CRAWFORDOVA
ŽENA MLADEGA FAIRBANKSA (FOTO MGM)

pravil niti vinarja, ker je moral skrbno paziti na vsak belič, da je preživil družino...

Tako so nekoč pisali. Iz ljudi, kakor smo vsi, so delali polbogove in jih dvigali v nebo. Danes je drugače in vem, da imajo ljudje to rajši.

Hollywoodska senzacija

Hollywood ima spet svojo filmsko senzacijo. To pot gre za romantično povest, ki je prav zelo podobna romanom Elinore Glyn in ki je skoraj edini predmet pogovorov med hollywoodskimi reporterji.

Charles Farrell se je oženil s filmsko igralko Virginijo Valli, ki je deset let starejša od njega.

Charles Farrell ima zdaj 27 let. Njegovo kariero se je začela s filmom „V sedmih nebesih“ in od takrat je njegovo ime znano po vsem svetu. Lepi mladi ljubimec je igral skoraj zmeraj z dražestno Janet Gaynor, ki se najbolje počuti v vlogah mladih nedolžnih deklet. Občinstvu je bil ta mladi simpatični filmski par zelo všeč in v Hollywoodu je bila javna tajnost, da Janet Gaynor ni bila samo zvesta tovarišica Farrella na platnu, ampak tudi drugače. Še celo šef Foxovega reklamnega oddelka je že večkrat javil njuno zaroko. Te vesti so pa utihale po snemanju njenega filma „Zvezda v močvirju“, čeprav še takrat nihče ni slutil, da se pota mladih

igralcev razhajajo, ne samo v filmu, ampak tudi v življenju.

Kakor večina hollywoodskih zvezdnikov je imela Janet Gaynor dosti bogatih snubcev, toda kakor v filmu, je ostala tudi v življenju boljša od svojih tovarišic in vztrajala v ljubezni do Charlesa Farrella. Dokler... dokler ni nekega dne iznenadila sveta. Ta prizor se je odigral na zadnji dan filmanja „Zvezde v močvirju“.

Ko je bil poslednji prizor gotov, je poklicala Janet Gaynor Farrella v svojo garderobo, da bi z njim govorila. Hollywoodski dnevniki, ki baje vse vedo, trdijo, da mu je tam odkrito rekla, da se morata zdaj razstati, ker je že štiri dni žeha odvetnika Lydella Pecka iz San Franciscia. Pravijo tudi, da je sicer nežna in sentimentalna Janet s precej suhim glasom povedala to žalostno vest Farrellu, ki so ga te besede tako zadele, da se je bled in drhteč zgrudil na stol.

„Samo zato sem molčala tako dolgo.“ je nadaljevala Janet, „ker sem se bala, da ne bi pokvarila filma. Tu je poročni list!“

Janet je odpotovala s svojim močjem na Honolulu. Po povratku se je

spet sestala v ravnateljstvi sobi s svojim bivšim partnerjem. Po prejšnjem načrtu bi bila morala igrati z njim glavno vlogo v filmu „Lilium“, ki je narejen po Molnarjevi komediji, vendar pa je Farrell rekel, da noče nikdar več igrati z njo in da rajši razdere pogodbo, kakor bi igral ljubezni do one, ki se mu je izneverila. Rezultat odločnega odgovora je bil ta, da bo namestu Janete igrala glavno žensko vlogo Rose Hobart.

Seveda Charles Farrell Janet ni ostal dolžan.

Pred kratkim je prišel ponoči v družbi filmske igralko Virginije Valli k nekemu hollywoodskemu pastorku, ki sta ga sredi noči potegnili iz postelje in ga prosila, da ju je takoj poročil.

Virginija Valli je znana igralka iz nemih filmov. Bila je že prej poročena, pa se je leta 1926. ločila od svojega moža.

Po ponočni poroki sta Charles Farrell in Virginija Valli odpotovala v New-York. Odondod sta se peljala z ladjo v Evropo.

Zdaj sta v Parizu in trdijo, da Charles Farrell kaj nerad daje izjave o Janet Gaynorjevi...

NAJPOPULARNEJŠI FOXOV ZVEZDNIK CHARLES FARRELL (FOTO FOX)

FILMSKA VPRAŠANJA

1. Kdo igra glavno žensko vlogo v filmu „Gospodična tajnica“?

2. Kakšne narodnosti je Jan Kiepura?

3. Pri kateri družbi igra Nils Asther?

4. Pri kateri družbi igra Marion Lessing in kateri je njen zadnji film?

5. Kdaj je bila rojena Ita Rina?

Odgovore, ki jim mora biti priložen kupon št. 16, sprejemamo 6 dni po izidu lista. Za rešitev razpisujemo

20 VELIKIH FILMSKIH SLIK.

Rešitve in imena rešilcev objavimo v 18. številki.

Odgovori na vprašanja v 15. številki so tile:

1. Willy Fritsch; 2. Käthe von Nagy; 3. Ufa; 4. Fox; 5. Brigita Helm.

Za nagrade so bili izžrebani in dobili

1 veliko sliko v naravnih barvah na imitaciji platna: Heliodor Chromy, Stična.

4 slike: Josipina Drešar, Javornik.

5 slike: Radivoj Kosmač, Idrija.

2 slike: Ivica Jošt, Beograd.

Po eno sliko: Ivan Fresl, Kutina; Stefica Levicky, Ljubljana; Valda Inkret, Celje; Milka Svetina, Koroška Bela; Franc Bergant, Selca; Avrelj Cesar, Celje.

Nagrade smo že razposlali in prosimo nagrajene, da nam njih prejem potrdijo, ko spet pošljejo rešitve.

Pravi odgovori na vprašanja v velikonočni številki so tile:

1. Paramount; 2. Edwina Booth; 3. F. W. Murnau; 4. Lupu Pick; 5. Mona Maris.

Za nagrade so bili izžrebani in dobili:

2 veliki slike v naravnih barvah na imitaciji platna:

Emilija Ipavec, Joudreville, Francija.

4 slike: Milka Dežman, Ljubljana.

3 slike: Tončka Trinker, Zagorje ob Savi.

2 slike: Blaž Tarkuž, Črna.

Po eno sliko: Mara Vovk, Jesenice; Franc Jelenc, Javornik; Jakob Sešel, Slovenjgradec; Hani Piber, Jesenice; Franc Jezernik, Tržič; Rudolf Zorman, Mežica.

Filmska pošta

Sonja: 1. Enrico Benfer je poročen s filmsko igralko Jenny Jugo. 2. Lien Deyers stanuje v Berlinu, Kurfürstendamm 103.

Kosmač I.: Ste napačno brali. Ponesrečila se je Mary Pickfordova sama in ne njen sin.

Frigidi: Kar ustrašil sem se Vašega pisma. Kar imam pri roki vam takoj odgovorim. Drugo sledi: Janet Gaynor in Charles Farrell, Fox Studios, 1401 No. Western Ave, Hollywood, Cal. USA. — Ločena žena H. Liedtkeja je igralka Kaethe Dorsch. — Clara Bow je pravkar sklenila pogodbo za nekaj novih filmov pri Paramountu. — Charles Farrell ni mož Janet Gaynor. — V filmu „Bele sence“ sta igrala Monte Blue in Raquell Torres. — Lya de Putty se je zdaj obrnila k gledališču. — Dina Gralla še ni igrala v zvočnem filmu. Najbrž nima pravega glasu. Rojena je v Varšavi in je neporočena. — Neil Hamilton ima naslov: Paramount Studio, 5451, Marathon Street, Hollywood, Cal USA. — Henny Porten je rojena 1890.

Rešitev križanke v zadnji številki

Vodoravno: 1. Ost, rop; 2. Pekel; 3. Si, ako; 4. Os, rokav; 5. Le, aroma; 6. Ik, Vamala; 7. Dacota; 8. Ar, niti; 9. Maji, hr; 10. Oko, av, ro; 11. Kita, Anam; 12. Ikona, ama; 13. Sirakuzan.

Navpično: A. Solina, okis; B. Spisek, Kiki; C. Te, motor; D. Karavana, Ana; E. Dekoracija; F. Lokomotiva; G. Amati, nož; H. Avala, hrana; I. Pas, „Roman“.

SEMI SAMO
POL
ČLOVEKA

ČE NIMAM DOBRE KAVE

DOBITE DNEVNO SVEŽE PRAŽENO LE

PRI TVD. **B. MOTOH**
LJUBLJANA, VODNIKOVA TRG 5.

Foto aparate in potrebščine

dobite v največji izbiri pri

Drogeriji „Adrija“

Mr. Ph. S. Borčič

Ljubljana, Šelenburgova ulica 1

Telefon št. 34-01

Zahtevajte cenik!

Kupon 16 film

Blagovna znamka

„Svetla glava“

se je obnesla. — Med tisoči znamk, ki se priglajajo vsako leto, pač ni nobena postala znana kakor ta. Radi pozornosti, ki jo vzbuja slika, in radi globokega svojega pomena je postal znak nepozaben.

„Znamka Oetker“ lamči za najboljšo kvaliteto po najnižjih cenah in radi tega načela so

Dr. Oetker-jev pecilni prašek

Dr. Oetker-jev vanilinov prašek

Dr. Oetker-jev prašek za pudinge itd.

tako močno razširjeni.

Letno se prodaja mnogo milijonov zavolčkov, ki pomagajo „prosvitlenim“ gospodinjam postaviti v kratkem času na mizo tečne jedi. Marsikatera ura se je prihranila, mnoge nevolje radi slabega kipenja močnikov je izostalo.

Otroci se veselijo, če spreče mati Oetkerjev šartelj, in v otroški sobi ni ničesar boljšega, nego je Oetker-jev puding s svežim ali vkuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Pri nakupu pozor na to, da se dobe pristni Dr. Oetker-jevi izdelki, ker se čisto ponujajo manj vredni posnetki.

Dr. Oetker-jev vanilinov sladkor je najboljša začimba

za mlečne in močnate jedi, pudinge in spenjeno smetano, kakao in čaj, šartlje, torte in pecivo, jajčni koflak.

Zavolček odgovarja dvema ali trem strokom dobre vanilije.

Ako se pomeša 1/2 zavolčka Dr. Oetker-jevega izbranega vanilinovega sladkorja z 1 kg finega sladkorja in se dasta 1 do 2 lažni žlici te mešanice v skodelico čaja, tedaj se dobi aromatična, okusna pilača.

Dr. Oetker-jevi recepti za kuhinjo in hišo

prinašajo izbiro izvrstnih predpisov za pravo enostavnih, boljnih, finih in rafiniranih močnatih jedi, šartljev, peciva, torti, t. d.

Za vsako obitelj so največje važnosti, ker najdejo po njih sestavljena jedila radi svoje enostavne priprave, svojega odličnega okusa in svoje lahke prebavljivosti povsod in vedno pohvalo gospodinji — tudi onih, ki stavilo večje zahteve — in ker je, kakor je pokazala izkušnja, vsako ponesrečenje tudi pri začetnicah izključeno.

Oetker-jevo knjigo dobite zastoni pri Vašem trgovcu; ako ne, pišite naravnost na tovarno

DR. OETKER, MARIBOR.